

RUDY VANDAMME
DIANA EVERS

NLP én mediation:

Kracht in gezamenlijke missie

Een brug tussen NLP én bemiddeling is makkelijk te bouwen. In dit artikel willen wij laten zien dat het in twee richtingen gaat: NLP kan het bemiddelingswerk iets bieden en bemiddeling kan NLP helpen zich verder te ontwikkelen. Als de brug in beide richtingen wordt gelegd, zie je dat elk vanuit zijn eigenheid meewerkt aan eenzelfde missie: leren het geheel zien en delen helpen om vanuit hun eigenheid een bijdrage te leveren aan het geheel. Wij putten hier uit onze ervaring als gezamenlijke opleiders van de opleiding tot bemiddelaar in het Mediation Instituut Vlaanderen.

Wat is bemiddeling?

Bemiddeling is de hulp die je als derde verleent om twee of meerdere partijen te helpen hun verschillen constructief in te zetten om tot een resultaat te komen. Dat resultaat kan zijn de oplossing van een conflict en/of samenwerking. Maar het kan evengoed zijn dat men besluit de relatie te stoppen. In dat geval is het doel van de bemiddeling niet minder belangrijk: er voor zorgen dat de personen het proces van scheiding in vrede afwickelen. Een onderdeel van die scheiding kan bijvoorbeeld zijn dat ze goed samenwerken in de regeling van de scheiding – een echtscheiding, een ontslagpremie, enzovoort.

Met deze definitie wijken we af van een gangbare definitie waarin men bemiddeling ziet als het opzetten van een onderhandeling. Men gaat er dan vanuit dat de partijen vooral gedreven zijn door hun belangen en daar rationeel mee willen omgaan. Voor ons is het belangrijk om steeds opnieuw te benadrukken dat bemiddelen meer is dan onderhandelen. Wij zeggen: bemiddeling vertrekt ten eerste vanuit de aanname dat verschillen geen hindernis maar de bouwstenen zijn van het 'wij'. Een tweede aanname is dat als het relationele goed zit (lees: als mensen elkaar erkennen), mensen vanzelf tot een oplossing komen met elkaar. De grootste taak van de bemiddelaar is dan om mensen te helpen verschillen te waarderen en elkaar te erkennen in de eigenheid.

Welke methode gebruikt de bemiddelaar?

Bemiddeling is een nieuw beroep: bemiddeling gaat ervan uit dat mensen relationele wezens zijn. De bemiddelaar is bekwaam om een veilige context te scheppen waarin hij/zij zorgt voor twee dingen: ten eerste helpt hij elke partij het eigen standpunt, gevoel, verhaal en de achterliggende waarden te verwoorden. Ten tweede schept hij door zijn eigen rustige, aandacht-

tige houding een context waarin de partijen elkaar kunnen erkennen. Door elkaar te horen en te erkennen in het eigen verhaal, ontstaat er ruimte waarin er beweging mogelijk is. Met de volle erkenning van elkaars authentieke positie kan er vervolgens gekeken worden tot welk resultaat dit kan leiden. De bemiddelaar helpt de personen de beweging te maken van "ik /ego" naar "Wij".

De bemiddelaar geeft daarbij geen invulling wat die 'wij' moet zijn. Hij geeft geen advies. Hij speelt geen expert of arbiter. Hij wil mensen niet perse naar een resultaat dwingen.

Vanuit deze visie is het begrijpelijk waarom het niet evident is om te bemiddelen voor human resources consultants, advocaten, notarissen, consultants enzovoort. Meestal willen deze mensen te vlug naar een overeenkomst op het niveau van inhoud. Ook schieten deze mensen te vlug in een oordeel over wat eerlijk, rechtvaardig of billijk is.

De bemiddelaar moet neutraal blijven naar beide partijen toe. De bemiddelaar blijft in een houding van wat men technisch noemt 'meersijdige partijdigheid': de bemiddelaar luistert met evenveel respect en oordeelsoosheid naar alle mensen, hij is betrokken en toont zorg voor alle betrokkenen. Op dat moment is het een rolmodel voor wat de mensen met bij elkaar kunnen doen. Bemiddelen stoelt op de vaardigheid om een zodanige context en procedure (te begrijpen als goed afgebakende fasen in een gesprek) op te zetten dat het proces van wederzijdse erkenning en wederzijds rekening houden met elkaar mogelijk wordt.

Bemiddeling, zo oud als de wereld

In oude culturen zoals bij de Indianen, was het gebruikelijk dat bij een conflict de oude wijze de partijen bij zich riep, hen in een kring liet plaats nemen samen met de andere leden van de stam, en vervolgens een ritueel schiep waarin men elkaars verhaal beluisterde.

Bemiddeling gaat terug op oeroude vormen van gemeenschap en verbinding.

De laatste decennia is mediation een geaccepteerd fenomeen. We hebben geleerd om niet weg te lopen van verschillen, noch om verschillen te onderdrukken. Werken met diversiteit en gemeenschapsvorming zijn de bredere stromingen waarin ook het bemiddelingsbe- roep een plaats vindt.

Wat kan NLP leren van bemiddeling?

De NLP studenten die de bemiddelingsopleiding volgen (veelal Master Practitioners) getuigen ervan dat voor hen een nieuwe wereld opengaat. Er zijn verschillende punten:

1. Je leert relationeel kijken. NLP beoefenaars zijn eerder geneigd om individueel te denken. Vandaar dat NLP zo makkelijk toepasbaar is in coaching: een individu een doel laten formuleren, hem in zijn kracht brengen,

enzovoort. In bemiddeling gaat het er om dat je het geheel ziet. Je leert heel veel als je ziet hoe conflicterende partijen destructief met elkaar omgaan. Dan denk je 'waarom moet dat nu?'. Als je er echter midden in zit en je harnast je in je eigen gelijk, dan zie je niet wat je allemaal mist door je niet te verbinden. Conflicterende partijen beletten zichzelf en de andere om zich te verbinden in een gezamenlijk resultaat.

Het gaat hier niet om de zogenaamde derde positie, maar wel om de vierde positie zoals Dilts en Gilligan dat noemen. Als bemiddelaar leer je zien wat er in een bepaalde constellatie mogelijk is. Je volgt wat er is. In een bepaald geval betekent dit dat de partijen niets anders kunnen doen dan uit elkaar gaan of sterker nog: alsnog gaan procederen. Sommigen zijn ook gedoemd om elkaar jarenlang te blijven pesten. Als bemiddelaar buig je je hoofd voor wat er is.

2. Je leert je gronden. Tot onze grote verrassing zien we in de opleiding dat NLP beoefenaars er veel plezier in krijgen om in een rollenspel als conflicterende partij stevig te keer te gaan. Ruzie maken is heerlijk. De NLP beoefenaar die zo gedrid is om een 'de kaart is niet het gebied' houding aan te nemen, wordt hier uitgedaagd om met zichzelf contact te maken. Wat blijkt? De NLP houding om een standpunt van jezelf of iemand anders te relativiseren tot 'maar een kaart', belet dat men positie inneemt en het geheel de kans geeft je eigenheid te benutten. Pijnlijke conclusie voor NLP: 'open mind' is mooi, maar is tegelijkertijd ook leeg omdat je jezelf vergeet in te brengen. Wij willen graag aan alle NLP beoefenaars de tip meegeven: leer gezond ruzie maken; vergeet je mening niet te zeggen. Doe beiden tegelijk: open mind en assertiviteit.

3. De technieken verdwijnen op de achtergrond ten voordele van het aanwezig zijn. De bemiddelaar in opleiding leert om een context te bouwen waarin er plaats is voor uitwisselen van liefde. Het grootste werk in de opleiding is om NLP beoefenaars te leren minder actief in te grijpen in wat er gebeurt. Zij moeten leren werken met benoeming en aandacht. Hier zie je dat bemiddeling goed aansluit bij het opstellingswerk en een nieuwe vorm van helpen concretiseert. Je helpt niet door interventies te plegen, maar door een omgeving op te zetten die beweging mogelijk maakt naar het 'midden' toe. De bemiddelaar be-middelt. Hij brengt mensen naar het midden. Hij is diegene die het midden terug in het leven roept. In eerste instantie is dat het scheppen van een open ruimte, een leegte: een wij-ruimte.

Wat heeft NLP bemiddeling te bieden?

1. De algemene vaardigheden. Als NLP beoefenaar vind je het vaak erg gewoon, we hebben een schat aan basisvaardigheden ter beschikking. Lichaamstaal observeren en op waarde schatten, nagaan hoe iemand zijn woorden gebruikt, rapport maken met elke partij, vragen stellen, kunnen benoemen wat je ziet, enzovoort. Het mag gerust gezegd worden dat NLP de noodzakelijke basisvaardigheden aanbrengt. Iets waar het bijvoorbeeld juristen en managers vaak aan ontbreekt.

2. Je eigen patronen kennen. Een NLP beoefenaar heeft een goed inzicht in zijn eigen patronen van communicatie. Tijdens een bemiddeling zal de NLP beoefenaar makkelijk in metapositie kunnen gaan en zien welk patroon er speelt tussen de partijen en ook tussen hem en de partijen. De NLP beoefenaar kan zo een verschil maken.

3. Controle op je eigen 'state'. Bekend in NLP is natuurlijk de enorme impact die je eigen state heeft op je omgeving. In bemiddeling is dit bijzonder relevant. Het gaat immers om conflicterende partijen en die beïnvloeden je. Sommige bemiddelaars gaan teveel mee in de emotie, anderen vallen stil en laten het conflict escaleren. Nog anderen worden zenuwachtig en willen resultaat. Wij durven stellen dat 80% van het succes van een bemiddelaar met zijn verankerde 'state' te maken heeft. NLP beoefenaars zijn zich hiervan bewust.

4. Werken met delen - ook wel metamirror genoemd of de visual squash als het over interne conflicten gaat. De zesstappen herkadering sluit aan om te zien dat een waarde op verschillende manieren geconcretiseerd kan worden. NLP beoefenaars hebben technieken ter beschikking die ze als model kunnen gebruiken. Werken met delen wordt een model voor bemiddeling als je de partijen ziet als delen van een geheel, waarbij elke partij voor zijn gedrag een positieve intentie heeft die op het niveau van waarden geformuleerd kan worden. Zodra die waarden uitgesproken en erkend worden, ontstaat er een klimaat om nieuwe concretiseringen te vinden waar beide partijen een win, een win/win resultaat mee kunnen opbouwen.

NLP én bemiddeling gezamenlijk beschouwd

NLP en bemiddeling hebben hun missie gemeen. NLP is in evolutie op het gebied van relationeel denken. De meeste NLP beoefenaren willen liever ecologisch werken. Dit betekent dat we ervoor willen zorgen dat alle delen een plek krijgen. Nog een stap verder is het om

niet vanuit de delen maar vanuit het geheel - de relatie of de samenwerking - te denken.

Bemiddeling is het opzetten van een generatief of helend veld. Dat vinden we terug in Dilts' benadering van field based NLP. De NLP beoefenaar heeft vaardigheden ter beschikking om een veld of context op te bouwen waarin de delen niet destructief maar generatief met elkaar omgaan. De boodschap van nieuwe vormen van helpen is het proces aan te gaan en te zien waar we uitkomen.

Besluit

We hebben de relatie tussen NLP en bemiddeling beschreven zoals een bemiddelaar dat zou doen. Het gaat niet alleen over wederzijdse bevruchting (de richting van A naar B, en B naar A). Het gaat ook over het gemeenschappelijke. Die hebben we vooral gevonden in wat zij gemeenschappelijk hebben: ecologisch werken, met gehelen werken, relationeel denken.

Dit wordt heel interessant als je NLP ziet in haar ontwikkeling. In het boek 'NLP in ontwikkeling: een open manifest' (Vandamme, R. 2005) is reeds gesuggereerd dat er een upgrade nodig is van de vooronderstelling 'de kaart is niet het gebied'. Er is een alternatief voor deze vooronderstelling geponeerd: "de waarheid ontstaat in de dialog". De NLP beoefenaar van de volgende generatie is immers veel meer een bemiddelaar dan een coach!

RUDY VANDAMME, NLP TRAINER

DIANA EVERS, EUROPEAN MASTER IN MEDIATION

Meer informatie:
www.mediv.be

Contact auteurs:
rudy@nlp.be
diana.evers@skynet.be